

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут права, економіки та міжнародних відносин
Кафедра бізнес-адміністрування і корпоративної безпеки

« ЗАТВЕРДЖУЮ »

В.о. ректора, доцент

К. В. Громовенко

«9» жовтня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

Дослідницької практики

Галузь знань **07 - Управління та адміністрування**

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність **073 - Менеджмент**

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма: **Менеджмент**

Інститут права, економіки та міжнародних відносин

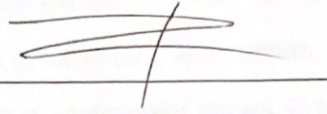
(назва інституту, факультету)

Третій освітньо-науковий рівень вищої освіти **доктор філософії**

Робоча програма Дослідницької практики для здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності 073- Менеджмент. – Одеса: МГУ, 2019. – 14 с.

Розробник:

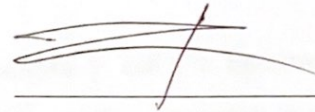
д. е. н., професор Гончарук А. Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-адміністрування і корпоративної безпеки

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2019 р.

Гарант програми: д. е. н., професор Гончарук А.Г

ВСТУП

Програма дослідницької практики здобувачів третього рівня освітньо-наукової програми (ОНП) «Менеджмент» Міжнародного гуманітарного університету регламентує форми, організацію, здійснення, контроль та захист проходження дослідницької практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Практика організовується та проводиться відповідно до вимог п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», а також відповідних положень Міжнародного гуманітарного університету.

Дослідницька практика є складовою освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та сприяє виявленню їх здібностей до науково-дослідницької діяльності та формуванню фахової готовності до входження у професію.

Об'єктом практики є науково-дослідна діяльність у ЗВО, а предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби науково-дослідної діяльності, зумовлені її цілями, завданнями і змістом.

Освітня компонента «Дослідницька практика» є обов'язковою компонентою освітньо-наукової програми (ОНП) «Менеджмент» за третім, освітньо-науковим рівнем вищої освіти. Метою цієї ОНП є підготовка фахівців (докторів філософії), які на високому рівні здатні здійснювати наукові дослідження та вирішувати науково-практичні проблеми, пов'язані з управлінням підприємствами, організаціями та установами відповідно до сучасних тенденцій розвитку світової науки та поточних потреб глобальної економіки, економіки України і Причорноморського регіону, а також здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

ОНП «Менеджмент» спрямована на надання здобувачам вищої освіти необхідних знань, умінь та навичок для виконання наукових досліджень та здійснення педагогічної діяльності. І саме компонента «Дослідницька практика»

має сформувати у здобувачів вищої освіти необхідні практичні навички щодо самостійного здійснення науково-дослідної роботи.

При розробці цієї компоненти використовувались нормативні документи, наукова та навчальна література, інформаційні ресурси мережі Інтернет, а також кращі вітчизняні [1-6] і світові [7-13] розробки та практики імплементації подібних компонент в освітньо-наукових програмах підготовки докторів філософії.

Ця обов'язкова компонента ОНП «Менеджмент» безпосередньо пов'язана та запроваджується після попереднього вивчення обов'язкових дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень» та «Інформаційні технології у науковій діяльності», та має закріпити дослідницькі компетентності з набуттям практичного досвіду виконання наукового дослідження здобувачами вищої освіти.

Здобувачі мають право проходити дослідницьку практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального керівника з місця проходження практики.

1. Опис освітньої компоненти

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність 073 Менеджмент	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
	Третій (освітньо-науковий) рівень: доктор філософії (PhD)	Семестр	
		4-й	4-й
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання практики

Метою проведення дослідницької практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є практичне використання системи методів та технологій наукової діяльності в рамках затвердженої тематики наукового дослідження відповідно до сучасних вимог організації і змісту науково-дослідної роботи.

Завданням дослідницької практики є формування практичних навичок з організації та проведення наукового дослідження у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. У результаті проходження практики формуються наступні *компетентності* із передбачених ОНП «Менеджмент»:

а) *загальні* компетентності:

- Навички критичного та аналітичного мислення;
- Здатність спілкуватися та писати іноземною мовою;
- Обчислювальні та експериментальні навички з використанням сучасних інформаційних технологій;

- Здатність до проведення досліджень на глобальному рівні з використанням іноземних наукових джерел та бібліографічних баз;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Знання та дотримання принципів академічної доброчесності;
- Навички усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження.

б) *фахові* компетентності:

- Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління і адміністрування та/або дослідницької діяльності;
- Здатність до застосовування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та галузі управління і адміністрування;
- Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у галузі управління і адміністрування;
- Здатність розробляти методологію наукового дослідження у відповідній галузі управління і адміністрування
- Здатність планувати та організувати дослідницьку діяльність;
- Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу у галузі управління і адміністрування;
- Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців у галузі управління і адміністрування;
- Здатність застосовувати методи збирання інформації та методи кількісної обробки даних.

Очікувані *програмні результати навчання* по завершенню дослідницької практики є наступними:

- Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень;
- Здійснювати процес організації та планування наукових досліджень;
- Здійснювати моніторинг науково-практичних проблем у професійній галузі з використанням методів збирання інформації (спостереження, аналіз документації, опитування, тестування та ін.) і методів кількісної та якісної обробки даних (математичні, статистичні та ін.);

- Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування;

- Організовувати, планувати та виконувати наукові дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування;

- Застосовувати новітні інформаційні технології у проведенні наукових досліджень;

- Виявляти, аналізувати, протиставляти теоретичні та практичні дослідження різних науковців з предметної сфери наукового дослідження для обґрунтування власних висновків та пропозицій;

- Здійснювати комплексний аналіз для оцінки сучасного стану предметної сфери наукового дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування;

- Переосмислювати наявне та створювати нове цілісне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження;

- Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження;

- Використовувати знання з іноземної мови для проведення досліджень на глобальному рівні, написання наукових тез, доповідей, рефератів, статей, наукових робіт на міжнародному рівні;

- Володіти та використовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень.

3. Основні етапи практики

Практика включає чотири етапи: підготовчий, початковий, основний, заключний.

Підготовчий етап. Підготовка до проходження практики розпочинається зі збору літературних та інформаційних джерел щодо обраного напрямку (теми) дослідження здобувача вищої освіти, а також пробного тестування програмного забезпечення, необхідного для досягнення мети дослідження. Також здобувач отримує консультативну підтримку від наукового керівника щодо мети та завдань практики, рекомендацій та обговорення форм звітності.

Початковий етап. На початковому етапі практикант: складає індивідуальний план проходження практики; визначає категоріальний апарат дослідження; складає план проведення наукового дослідження; на основі вивчення теоретичних джерел за обраною науковою проблемою визначає стан розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній науковій думці; формулює мету та завдання дослідження.

Основний етап. На основному етапі практики практикант: формулює та обґрунтовує гіпотезу на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження; здійснює збір та аналіз даних з використанням сучасних інформаційних технологій, методів кількісної та якісної обробки даних; здійснює комплексний аналіз сучасного стану предметної сфери наукового дослідження; обґрунтовує та узагальнює результати проведеного дослідження; надає та обґрунтовує власні пропозиції та рекомендації з вирішення наукової проблеми.

Заключний етап. На заключному етапі практикант: оформлює результати наукового дослідження у вигляді наукової статті; готує презентацію результатів проведеного дослідження; готує звітні матеріали проходження практики; звітує безпосередньому керівнику практики з метою перевірки та оцінювання; захищає результати практики у встановленому порядку.

4. Зміст практики

4.1. Особливості організації і проведення практики

Дослідницька практика здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» орієнтована на виконання практичної складової наукового дослідження за обраною проблемою відповідно до сучасних вимог організації та змісту науково-дослідної роботи.

Робота кожного практиканта здійснюється згідно з індивідуальним планом, складеним практикантом разом з науковим керівником з урахуванням програми практики.

Організатором дослідницької практики є кафедра.

Результатом виконання практики є *письмовий звіт про практику*, в якому практикант висвітлює зміст своєї роботи впродовж практики, робить узагальнюючі висновки.

4.2. Обов'язки здобувача під час проходження практики

Здобувачі вищої освіти при проходженні дослідницької практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- у встановлений строк і в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівника;
- акуратно і систематично робити в щоденнику практики записи про виконану роботу;
- належним чином оформити звіт та інші матеріали з практики;
- своєчасно представити звіт та інші матеріали практики керівникові практики;
- захистити звіт із практики.

4.3. Обов'язки керівників дослідницької практики

1. Загальне керівництво практикою здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» покладається на завідувача випускової кафедри або завідувача відділу аспірантури (керівник практики від університету). Навчально-методичне керівництво дослідницькою практикою здійснюють наукові керівники здобувачів вищої освіти (керівники практики від кафедри).

2. Керівник практики від університету:

- організовує роботу по визначенню місць практики;
- проводить збори здобувачів для попереднього ознайомлення їх з програмою практики та переліком питань, які необхідно вирішити до початку практики.

3. Керівник практики від кафедри:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики, надання здобувачам-практикантам необхідних документів (направлення, програма, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо);
- повідомляє здобувачів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: терміни подання і форму письмового звіту, оформлення інших документів, порядок виконання індивідуального завдання, терміни і порядок захисту звітів про дослідницьку практику;
- забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- подає необхідну методичну допомогу, дає вказівки та завдання практикантам, перевіряє їх виконання, контролює зроблені практикантами записи у щоденнику практики;
- у складі комісії приймає залік з практики.

5. Методи контролю

Основними звітними показниками є презентація результатів науково-дослідної роботи, а також письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи.

Навчальні досягнення здобувачів з дослідницької практики оцінюються за рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості змістового контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності здобувачів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану дослідницької практики. Робота здобувачів на всіх етапах дослідницької практики оцінюється в балах за видами роботи відповідно до критеріїв, що наведені нижче.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

№ з/п	Види оцінювання	Максимальна кількість балів
1.	Якість формулювання та обґрунтовування гіпотези наукового дослідження	10
2.	Якість та достатність зібраних даних для аналізу	10
3.	Комплексність та якість здійснення аналізу сучасного стану предметної сфери наукового дослідження	20
4.	Ступінь обґрунтованості та якість формулювання власних пропозицій та рекомендації з вирішення наукової проблеми	20
5.	Якість оформлення результатів наукового дослідження у вигляді наукової статті	20
6.	Якість презентації результатів проведеного дослідження та захисту звітних матеріалів про проходження практики	20
Всього		100

Підсумковий контроль – залік. Залік з дослідницької практики виставляється з урахуванням виконаної здобувачем роботи та на підставі результатів захисту здобувачем звіту. Захист дослідницької практики здійснюється за присутності керівників практики.

Здобувачу ступеня доктора філософії, який не виконав необхідну програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

6. Звітна документація практики

До захисту практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи:

- 1) загальний звіт про проходження практики (ПІБ здобувача вищої освіти, спеціальність, кафедра, ПІБ наукового керівника, ПІБ керівника практики, період проходження практики, загальний обсяг годин);
- 2) графік проходження практики;
- 3) відгук керівника дослідницької практики.

7. Оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-баловою шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

1. Ануфрієва О. Л., Жуковська С. А., Снісаренко О. С. Система практик у підготовці здобувачів вищої освіти наукового ступеня доктор філософії // Theory and methods of educational management. – 2017. – №. 1. – С. 1-20.
2. Гончарук А. Г. Про якість наукових досліджень // Інтелігенція і влада. – 2012. – №. 25. – С. 137-142.
3. Грабар І. Г., Водяницький Г. П. Теорія і технологія наукових досліджень. – Житомир: ЖНАЕУ, 2013. – 260 с.
4. Ніколаєв Є. Як створити в Україні сучасну систему підготовки докторів філософії (Ph. D.). Policy Paper. – Київ: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. – 48 р.
5. Різник В. В., Різник Н. А. Національні особливості та закордонна практика підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів // Молодий вчений. – 2017. – №. 10. – С. 525-529.
6. Томашевська І. Формування портфолію аспіранта як механізм оцінки його дослідницької компетентності // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки. – 2016. – №. 2. – С. 112-116.
7. Goncharuk A. G. Management Education in Research // Journal of Applied Management and Investments. – 2015. – Т. 4. – №. 3. – С. 151-155.
8. Goncharuk A. G. Efficiency vs Effectiveness: Alternative Metrics for Research Performance // Journal of Applied Management and Investments. – 2018. – Т. 7. – №. 1. – С. 24-37.
9. Potolea D. Doctoral Studies and Research Competences // Procedia-Social and Behavioral Sciences. – 2013. – Т. 76. – С. 935-946.
10. Dabke D. Determinants of internship satisfaction in management education students // International Journal of Management in Education. – 2015. – Т. 9. – №. 4. – С. 379-395.

- 11.Olehnovica E., Bolgzda I., Kravale-Pauliņa M. Individual potential of doctoral students: Structure of research competences and self-assessment // Procedia-Social and Behavioral Sciences. – 2015. – Т. 174. – С. 3557-3564.
- 12.Vittorio N. European doctoral programs in light of EHEA and ERA // The European Higher Education Area. – Springer, Cham, 2015. – С. 545-560.
- 13.Zhang J., Xie H., Li H. Competency-based knowledge integration of BIM capstone in construction engineering and management education // International Journal of Engineering Education. – 2017. – Т. 33. – №. 6. – С. 2020-2032.

9. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>